

TRIBUNA POLITICA

Iniziativa cunter abitaziuns secundaras ha consequenzas desastrusas

DA HEINZ BRAND,
CUSSEGLIER NAZIONAL



ziuns secundaras deplorablmain strusch considerà.

Era per il turissem na vesi betg ora meglier. Suenter la decisiun gravanta dal pievel dal mars 2012 mancan en bleras regiuns muntagnardas e turisticas las perspectives. Pervia da la gronda intschertezza giuridica en connex cun l'iniziativa davart abitaziuns secundaras na san blers betg pli tge ch'è lubì tenor la lescha e tge betg, en tge cas ch'ina emprima abitaziun è ina segunda abitaziun ed il cuntrari. Per la bransch da construcziun e d'immobiglias, però era per las autoritads responsablas è la situaziun daventada fitg difficila. Schebain la lescha d'execuziun en consultaziun dat il scleriment giavischà è pli che intschert.

Fertant che Franz Weber giuda sia pensiun en ina da sias numerusas secundas abitaziuns pateschan entant numerusas regiuns en il territori alpin da las consequenzas fatalas da sia iniziativa cunter abitaziuns secundaras. Cunquai ch'ils uffizis han actualmain strusch pli da dar permissiuns da construcziun n'han bleras interpresas da construcziun plaun a plaun nagina lavur pli. Ellas ston relaschar collavuratur da blers onns. Per spargnan daners na vegn savens betg relaschà il collavuratur stagiunal, mabain il collavuratur svizzer, cunquai che quel è pli char e main flexibel quai che pertutga la disposiziun da lavur.

Tgi che manegia ch'i sajan pertutgadas «sulettamain» in pèr lavurers da construcziun, l'ulteriura industria e la bransch da servetschs dentant betg, emblida insatge impurtant. Ils lavurers da construcziun cumpran lur rauba en il vitg ed en la region, van en l'ustaria, nizzegian ils implants da passatemp e sport e ston pajar taglia. Senza ina piazza ed entrada fixa n'è quai però betg pussaivel. Da questas consequenzas pateschan la finala l'entira industria sco era la region pertutgada. E che talas cundiziuns periclitescan era piazzas d'emprendissadi e piazzas da lavur da giuvens e giuvnas han ils aderents da l'iniziativa cunter abita-

Las regiuns muntagnardas pajan in aut pretsch

Cura che la stagiun d'enviern 2015 è a fin e l'activitad da construcziun duess puspè cumenzar la primavaira vegnan las maschinas a star airi en blers lieus. Er ils mais sequents vegnan mo pli exequidas lavurs da reparatura e da sanaziun. Caneras da construcziun vegnan ins ad udir adina pli darar en las regiuns muntagnardas e turisticas ed il travasch premurà dals mastergnants vegn a tschessar. L'activitad da construcziun dat ensemble. L'industria ed il sector da servetschs vegnan medemamain a partir da questas consequenzas. Ils effects èn enconuschents. La situaziun economica per las vischnancas pertutgadas vegn adina pli difficila. Plazzas da lavur mancantas e damain entradas da taglia èn il resultat. Per bleras persunas e famiglias è l'emigraziun savens la suletta soluziun. Las consequenzas fatalas da l'iniziativa cunter abitaziuns secundaras vegnan a sa mussar adina pli cleramain ils proxims mais ed onns. Relaschadas, dischoccupaziun, forsia schizunt serradas da manaschis e concurs èn la consequenza. I vegn però er a dar vischnancas da muntogna cun adina damain abitants, famiglias ed uffants. Vitgs muntagnards antruras impurtants e gronds vegnan adina pli vids e depopulads. Quai n'è betg in bel maletg, era betg per ils turists da la Bassa.

L'iniziativa cunter abitaziuns secundaras ha consequenzas desastrusas

Ils 11 da mars 2012 han 28 451 vuschs da var 2,3 milliuns votantas e votants e 13,5 chantuns decidì davart il destin da las regiuns alpinas. Betg il GEA pli che stgars a l'iniziativa cunter abitaziuns secundaras ans sto occupar, mabain plitost las consequenzas dramaticas da la decisiun dal pievel per ils chantuns muntagnards e turisticas e las soluziuns pussaivlas realisablas a curt termin.

Il cussegl dals chantuns e la cummissiun cumpetenta dal cussegl nazional han empruvà en lur discussiuns da concepì la lescha d'abitaziuns secundaras a moda pragmatica e datiers da la pratica, da proponer mitigaziuns per pussibilitar er en l'avegnir in'activitad da construcziun moderada en las regiuns muntagnardas e turisticas. Ma ils iniziants da l'iniziativa cunter abitaziuns secundaras vulan transferì il text da la constituziun litteralmain en la lescha e na chapeschan anc adina betg tge consequenzas desastrusas che quai ha per las regiuns muntagnardas.

Uschia smanatschan ils successurs da Franz Weber gia cun il referendum e din che la proposta dal cussegl dals chantuns saja anticonstituziunala. Ma quai è exact quels ravugls che han chaschunà cun lur artigel constituziunal in-

adattà e formulà a moda rigurusa il malesser odiern ed il grond virivari giudizial.

Il destin da la region muntagnarda n'interessa betg Franz Weber

Sco quai ch'i sa mussa adina pli sclermain na lascha l'iniziativa cunter abitaziuns secundaras da Franz Weber nagin spazi d'agir per ils basegns da las regiuns muntagnardas e turisticas e strangla malmain lur economia. Sch'i dess effectivamain in referendum pudess ins quintar pir en 3-4 onns u schizunt anc pli tard cun ina lescha d'abitaziuns secundaras. Cun quai s'entardass ina soluziun per ils chantuns muntagnards e turisticas per ulteriurs onns. Ina soluziun raschunavla n'è però betg pli realisabla cun il corset actual da l'iniziativa cunter abitaziuns secundaras. La basa constituziunala è nunadattada per ina buna lescha. Sco ch'i sa mussa adina pli cleramain na vegnan ils aderents ed ils adversaris da l'iniziativa cunter abitaziuns secundaras betg a pudair sa cunvegner. Ma i fa prescha, pertge ch'il dumber da quels che ston purtar las consequenzas s'augmenta di per di. Per quest motiv èsi inditgà d'interromper quest «exercizi» senza speranza. Igl è nairas uras da terminar la situaziun fatale dal territori alpin e da pussibilitar ina nova partenza per ina meglra basa constituziunala avant ch'igl è memia tard per las regiuns pertutgadas.